

Når bægeret flyder over

Haven ved Middelfart Sinsygehospital omkring 1890.

ANMELDELSE / 20.07.21

Anna Rieders 'Hindebæger' er tindrende gode digte båret af ømhed og nænsomhed.

Emilie Oksholt

»Hospitalstæpper som kapper, de drenge er spøgelse, de er helte«

Så enkelt optegner Anna Rieder i et digt fra hendes fænomenale debut *Hindebæger* den sindslidendes eksistens i forhold til verden "udenfor". På psykiatriske afdelinger er de, eller vi, gemt væk. De, der vælter, de, der ikke kan få sind og samfundskrav til at være i overensstemmelse med hinanden. Det er de spøgelse, Rieder vil vise os. Vise, at de, der kæmper med så meget, bør ses, som det, de er - en form for helte.

Heltemodigt er det i hvert fald at bruge sit skrøbelige sind og sine ressourcer til at fortælle verden noget, og sætte spot på alt det, der er gemt væk. Om det er som psykiatri- og kapitalismekritik i Jacob Jacobsens (også fænomenale) *Ophor oprør*, eller, som hos Rieder, ved at give lyrisk stemme til det sind, der har svært ved at opretholde sine grænser, som i stedet har alle kanaler åbne og fyldes af følelser og indtryk, til det hele løber over. I *Hindebægers* 33 digte gøres det, så sansninger, skønhed, det hæsige, angst, komik og smerte sættes i poetiske svingninger, og man som læser oplyses til ny æstetisk indsigt i det psykotiske sind. Se for eksempel bare, hvordan det prosaiske i ét digt:

»hvid havestol foran vissen, brun hæk// min far: der var en sulten ræv i haven i nat. vækkede de fleste. tænker på dig// min mor skriver en sms til mig, som skal forestille at være fra min kat// et lys der automatisk går ud i et akvarium// planterne skal ikke vandes i dag// farven lilla// et håndaftryk på bagsiden af en bøger«

får psykosens voldsomhed til at træde endnu synligere frem få sider efter, da virkeligheden går af led:

»valmuerne i køkkenet er større end hænder, de er afsindige, de giver mig lyst til at dø/det går ofte igennem mig/ døren går hverken op eller i/ jeg skrider af natur, jeg bliver så bange/ van goghs iris, åkander på et puslespil, hvad skal jeg gøre/ det varer ikke ved/ jeg kan gå ned af amagerbrogade og mærke meningen/ jeg kan være helt tom/ det varer ikke ved«

Det er jo forfærdeligt! Og forfærdeligt poetisk! Det modsætningsfyldte, det skønne i det grimme og grimme i det skønne - det er til stede i digtene. Objekter - tøjgenstande, rumdelere, en foldet papirblomst, karamelpapir, plastikposer med print - fylder også en del. De er en form for vraggods, som den syge klynger sig til, og som skaber mentale rum. Men objekterne er uforudsigelige. I den psykotiske tilstand kan de ligefrem blive truende. Ligesom naturen, der er allestedsnærværende i digtene. Oftest som registreringer, der afspejler en sansende og åben jeg-fortæller, men også som noget truende, der trænger sig på, folder sig ud i det indvendige kaos: »flyene uafbrudt/der er ikke plads i hjertet/alle de vintergækker/der er ikke plads«.

Mere stabile er relationerne med de andre ustabile sind på afdelingen. Digtene jeg er observant uden at dømmes, og lader de andre patienter tale ud fra deres virkelighed:

»Frederik siger/ Det tordner// Besa siger/ Det er bare en forbindelse man finder// Besa siger/ Nogle gange har jeg det så varmt i mit hoved i min hjerne at jeg har lyst til at barbære alt hår af/ For at slippe af med varmen/ Men den sidder i kraniet// Sofia siger/ Jeg drømte jeg kunne passe alle mine sko igen// Nick siger/ som at sidde foran et spejl«

Ovenstående kunne nemt være tragikomisk udenfor kontekst, men Rieders skrift er båret af ømhed og nænsomhed overfor de andre sind, det er meget bevægende.

FAKTA

Anna Rieder, *Hindebæger*, Arena

